

Har et helseforetak **ansvar for behandling** av pasienten når det er inngått avtale med privat leverandør?

Helsetilsynet behandlet en sak der pasienten mottok tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) for langvarig og omfattende rusmidelmisbruk og samtidig psykisk lidelse. Pasienten hadde fått rett til behandling fra et offentlig helseforetak, men helseforetaket inngikk avtale med en privat leverandør av TSB om å tilby behandlingen.

Pasienten var preget av mye utagering, uro, selvsykdom og selvmordsatferd, og ble først tilbakeholdt i en privat rusinstitusjon med tvang i tre måneder. Det ble i god tid søkt om plass for pasienten ved en annen privat institusjon som var ansett bedre egnet for å behandle pasienten etter utløpet av tvangsoppholdet. På grunn av manglende plass og lang ventetid, ble pasientens opphold videreført på frivillig basis ved den første institusjonen. Etter ni måneder sto pasienten fortsatt på venteliste for overflytting til mer egnet behandlingssted. Under en kortvarig permisjon tok pasienten en overdose som resulterte i alvorlig hjerneskade.

Helsetilsynet vurderte om pasienten hadde fått et forsvarlig behandlingstilbud fra spesialisthelsetjenesten. For å vurdere det, måtte vi ta stilling til om helseforetaket fortsatt var ansvarlig for helsehjelpen når det var inngått avtale med privat leverandør av TSB.

Ansvar for å tilby TSB er lagt til de regionale helseforetakene, men døgnbehandling i TSB gis i praksis ofte av private institusjoner. Så lenge pasienten er vurdert til å ha rett til nødvendig helsehjelp i form av innleggelse i institusjon for TSB, er helseforetaket forpliktet til å skaffe et slikt tilbud. Ved anskaffelse av alle typer private spesialisthelsetjenester, skal helseforetaket sikre at pasienten får helsehjelp av en aktør som følger god praksis for fagområdet og har den nødvendige fagkompetansen. Helseforetaket må også forsikre seg om at den private aktøren har et system for internkontroll og kvalitetsforbedring dersom noe svikter.

Når et behandlingstilbud er overført til en privat virksomhet, har helseforetaket fortsatt et overordnet ansvar for det faglige innholdet, det økonomiske og den administrative styringen, blant annet en løpende vurdering av om tilbudet

fortsatt er egnet. Dette skal sikre et helhetlig behandlingstilbud, og vil inkludere kvaliteten i behandlingen som gis, og at behandlingen er individuelt tilpasset.

I denne saken hadde helseforetaket gjort jevnlig vurderinger av pasientens tilstand. Det var enighet om at pasienten hadde liten nytte av behandlingen.

Helsetilsynet kritiserte helseforetaket for at ikke pasientens behandlingsbehov ble vurdert i sammenheng med det faglige innholdet han ble tilbudt. Det var likevel ikke grunnlag for å si at helseforetaket hadde opptrådt uforsvarlig.

” En privat virksomhet gir helsehjelp på eget faglig ansvar ”

Helsetilsynet mente imidlertid at den private aktøren hadde handlet uforsvarlig med hensyn til den konkrete helsehjelpen som var gitt. Vi mente at den private aktøren var ansvarlig for manglende selvmordsrisikovurderinger og uforsvarlig medisineringsmed mer.

Helseforetaket har et overordnet ansvar, men ansvaret strekker seg ikke så langt at helseforetaket blir ansvarlig for den konkrete helsehjelpen som gis. Den som faktisk yter tjenesten må ha hovedansvaret for at pasienten får en forsvarlig helsetjeneste. En privat virksomhet gir helsehjelp på eget faglig ansvar etter spesialisthelsetjenesteloven. Ansvar for behandlingen av denne pasientens sammensatte problematikk lå derfor i all hovedsak hos den private leverandøren.

